

Memòria de l'Arxiu Municipal de l'any 2020.

El Servei d'Arxiu Municipal de Castellar del Vallès és el servei de l'Ajuntament destinat a l'organització, classificació, conservació i difusió del patrimoni documental local. El servei gestiona, des de l'any 1996, els documents que provenen de les oficines municipals i que són d'utilitat per a l'administració i que s'utilitzen per garantir els drets dels ciutadans; el Servei d'Arxiu també gestiona tots aquells documents de conservació permanent, fons i col·leccions de particulars, entitats i organismes vinculats al municipi de Castellar del Vallès. L'Arxiu Municipal de Castellar del Vallès (AMC) forma part de la Xarxa d'Arxius Municipals (XAM) de la Diputació de Barcelona des de l'any 2008.

L'arxiu és un servei imprescindible per fer possible el desenvolupament de l'activitat que li és pròpia i el compliment de les competències de qualsevol ens local. Es tracta d'un servei que ha d'ocupar-se de la documentació pròpia i, també, especialment en el cas dels ens locals, del patrimoni documental del seu propi àmbit territorial; és en aquest marc on l'AMC treballa des del moment de la seva creació.

Cada vegada més l'arxiver no només desenvolupa les funcions tradicionals dels arxius sinó que, cada cop més, participa activament en la fase de producció dels documents. Vivim una etapa de transformació, de canvi, on l'arxiver ha de marcar els criteris en la creació de la documentació, en la seva valoració, en l'emmagatzematge, l'ús, l'arxiu i l'eliminació de la documentació i de la informació que d'ella se'n desprèn.

Els arxius tenen un paper clau en la nostra societat ja que garanteixen la seguretat i la transparència de les actuacions de l'Administració però també desenvolupen la tasca de promoure la preservació de la memòria històrica; al mateix temps, els arxius també protegeixen el drets dels ciutadans a l'accés a tota la informació i al coneixement.

Al repte digital cal afegir el del paper dels arxius en matèria de memòria històrica; el treball en aquest àmbit serà un factor decisiu per fer-nos més visibles davant la societat alhora que també aconseguirà que ens sentim útils i respectats. Hem d'aconseguir que equipaments com els arxius que des de sempre han estat tan poc visibles públicament, esdevinguin serveis transparents, útils i vinculats a la ciutadania, és a dir, cal afegir noves dimensions socials als arxius. Cal que conscienciem als ciutadans sobre la importància dels arxius en tant que constitueixen la base dels seus drets i de la seva identitat.

Els arxius són els garants de la conservació i preservació dels documents, tant en el concepte clàssic de conservació del patrimoni documental que neix fa milers d'anys com en l'actualitat, en diferent suport i en un món digital on el paper deixa pas a l'entorn digital. És un servei adreçat als ciutadans, que preserva la història de la societat, promou la memòria històrica i les identitats, però també, com a servei de gestió documental, impulsa la gestió eficaç i eficient de les administracions en els nous reptes de l'administració electrònica o la preservació digital.

L'arxiu ha de ser capaç d'afrontar els reptes que la societat i la tecnologia planteja al món dels arxius i als gestors de documents.

Malauradament, aquest any 2020 ha estat marcat arreu del món per la crisi de la COVID-19 que ha comportat un confinament domiciliari, la irrupció del teletreball, la cita prèvia, la reducció de l'aforament a l'arxiu, que ha quedat reduït a 3 persones, i d'altres iniciatives que han fet de l'any 2020 un any atípic, la qual cosa s'ha vist reflectit sobretot, en una baixada en el nombre de consultors, tant interns com externs que ha trencat una línia ascendent des de la creació de l'arxiu pel que fa al nombre de consultes; la veritat és que sí que s'ha vist un augment en el nombre de consultes telefòniques i per correu electrònic davant la impossibilitat d'accedir, físicament, a les dependències de l'arxiu.

Durant l'any 2020, l'arxiu ha ingressat documentació mitjançant transferències documentals realitzades pel SAC (Servei d'Atenció a la Ciutadania). Han estat un total de 2 transferències, amb 87 unitats d'instal·lació que equivalen a un total de 8'7 metres lineals de documentació. Val a dir que ambdues transferències es van dur a terme abans del confinament ja que després es va aconsellar no realitzar cap tipus de trasllat documental des de les diferents dependències municipals cap a l'arxiu.

La totalitat de la documentació que ha arribat a l'arxiu per transferència s'ha ordenat, classificat i descrit en el gestor de recerca de l'arxiu, GIAM, per tal de facilitar-ne la cerca posterior.

Com venim realitzant des de la creació del servei d'arxiu, hem recopilat tots els tríptics i fulls volants editats per les diferents regidories de l'ajuntament i per les entitats de Castellar del Vallès. També hem seguit recollint els cartells editats a la vila i que anuncien totes aquelles activitats i esdeveniments que marquen la vida cultural, social i recreativa de la vila de Castellar del Vallès. També, i de manera periòdica, la Biblioteca Municipal Antoni Tort ens fa transferència de tots els cartells que reben i dels que en fan difusió.

Des de la seva creació l'AMC ofereix un servei didàctic que serveix

per a difondre les diferents tasques que s'efectuen des d'un arxiu municipal, els fons que en ell custodiem, la importància de la pròpia existència d'un arxiu i, alhora, es dona a conèixer aquesta dependència municipal que farà que, en un moment determinat, tinguem nous usuaris. Malauradament, des de la irrupció de la pandèmia vàrem haver de anul·lar qualsevol tipus de visita, xerrada o activitat que es realitzés a l'arxiu i aquesta cancel·lació també va afectar a la celebració del Dia Internacional dels Arxius que es commemora el 9 de juny.

Durant el confinament domiciliari vam començar un nou projecte de difusió i divulgació de la nostra història conjuntament amb el Departament de Comunicació. Així vàrem encetar un seguit de reportatges on expliquem diferents aspectes de la història de la nostra vila que es poden veure per Instagram; el primer d'aquests reportatges tractava sobre la grip de 1918 i com es va viure al poble a través de la informació que es dona a les actes municipals.

També vinculat amb la COVID-19 des de l'Arxiu Municipal es van fer diferents crides la ciutadania per tal de documentar aquest període extraordinari de les nostres vides; avui encara aquesta iniciativa resta oberta i es pot seguir aportant documentació a l'arxiu. La idea principal és que la ciutadania faci arribar a l'arxiu tot tipus de documents (fotografies, vídeos, cartells, dibuixos, diaris personals...) que evidencin aquest període que estem vivim i que cal preservar per tal que, un cop passi aquesta etapa, entendre els efectes que la pandèmia ha tingut en la societat i els efectes que veurem en un futur; paral·lelament, des de l'arxiu també recopilem documentació relativa a aquesta crisi i amb l'ajut dels castellarencs volem ampliar aquesta informació per tal que en un futur disposem d'una memòria col·lectiva d'aquests fets.

Paral·lelament l'arxiu ha seguit incorporant diferents donacions de ciutadans que consideren important deixar els seus documents a l'Arxiu Municipal per tal que siguin conservats i que, amb posterioritat, puguin ser consultats per la ciutadania. Així, en aquesta línia cal destacar la donació que els Bombers Voluntaris van fer a l'AMC; també una donació de gravats per part de Jordi Roca, la donació de Mar Hernández d'un tros d'una granada de mà de la Guerra Civil trobada a les immediacions de la Torre Turull i, finalment, la donació de Núria Rocavert de 800 negatius de vidre estereoscòpics realitzats pel seu pare, Joan Rocavert Argelagués en la dècada de 1920 del segle passat.

Finalment, aquest any 2020 el Cinema Club de Castellar del Vallès ens ha donat els cartells de les pel·lícules que han projectat el curs 2019-2020 dins el cicle de projeccions del Cinema Club.

INGRESSOS DOCUMENTALS

L'Arxiu Municipal ingressa la documentació que forma part dels seus fons per dues vies diferents: una a través de les transferències documentals que fan les diferents oficines municipals i l'altra, a través de donacions o cessions de particulars, entitats o empreses.

Tot aquest conjunt documental ens amplia l'oferta d'informació i documentació de la que en gaudeixen els usuaris d'aquest servei. Al mateix temps, aquests nous ingressos documentals contribueixen a conservar i fer més riques les fonts de la història de Castellar del Vallès, donant-nos eines per resseguir la crònica dels fets que dia a dia esdevenen a la vila.

Aquesta és la relació de les compres i donacions que al llarg de l'any 2020 han arribat a l'Arxiu Municipal:

Bibliografia

-XXXV Sessió d'Estudis Mataronins. *Resums de les comunicacions presentades. 24 de novembre de 2018*. Museu Arxiu de Santa Maria. Direcció de Cultura de l'Ajuntament de Mataró. Mataró. 2019.

Hemeroteca

- L'Actual*. Del número 548 al 594.
- Més Vallès*. Número 13-20.
- L'Estevet. Ampa Ceip Sant Esteve*. Núm. 35, febrer de 2020.
- B-124*. Número 10, novembre de 2020.
- Vallesos. Gent, terra i patrimoni*. Número 18, hivern-primavera 2019/2020; número 19, estiu-tardor 2020.
- Fulls. Museu-Arxiu de Sta. Maria de Mataró*. Número 125, octubre de 2020; número 126, febrer de 2020; número 127, juny de 2020.
- Lligall. Revista Catalana d'Arxivística*. Número 43.
- Notes. Centre d'Estudis Molletans*. Número 35, gener 2020.
- Quaderns, Cristianisme i Justícia*. Números: 217, gener de 2020; 218, abril de 2020; 219, setembre de 2020; 220, novembre de 2020.
- Sapiens*. Números 214-225.
- Quatrepins*. Índex 1991-2020. Palau-solità i Plegamans.

Documentació i cultura material

-4 postals-fotografies en blanc i negre sobre Castellar del Vallès i Sant Feliu del Racó datades al segle XX. (Compra).

- 15 DVD (Donació Joan Vives)
- Jesús Calàbria i Oriol Font. *L'Altraveu: Història d'un procés. Dels moviments socials a la política institucional*. DVD. Recopilació Històrica. Castellar del Vallès. 2020. (Donació L'Altraveu)
- 6 estampes, records de Primera Comunió i record de la Primera Missa 1901-1950 de les parròquies de Sant Feliu del Recó i Sant Esteve de Castellar. (Donació anònima)
- La Ilustración Catalana*. 30 de juny de 1892. Núm. 287. 4 factures (Sastreria i Confeccions Joan Oliveras; Ateneo Castellarense 1920-1927). (Donació anònima)
- Butlletí del Centre Excursionista de Castellar. Núm. 608. Juny 2020. (Donació Jaume Torrens)
- Forja. 1957. 7 números. (Donació Pep Aguilar)
- Festa Major de Sant Feliu del Recó, 1902: Grans balls a l'envelat (24 i 25 d'agost de 1902); Festa Major de Sant Feliu del Recó: Programa; Festa Major 1904: Programa del Centre Feliuense Familiar Obrer; Diada de Sant Josep 1905: Lliga Popular Catalanista a Castellar del Vallès. (Donació de Maria Dolors Calvet)
- 6 medalles commemoratives dels curset de natació realitzats a l'estiu a les piscines municipals. Anys 1977, 1982-84 i 1987. Carnet emès pel Consell Municipal d'Esports de Marina Muntada per al curset corresponent a la temporada 1988. (Donació de Marina Muntada)
- 13 programes de Festa Major de Castellar del Vallès: 1999-2004, 2006-2011 i 2013. (Donació de Montserrat Plana)

Activitats

Cursos als que s'ha assistit per part de l'Arxiu

- *Formació Registre 3.0 ABSIS*. Sala Lluís Valls Areny. El Mirador. Castellar del Vallès. 13 de gener de 2020.
- *L'atenció als usuaris dels arxius municipals*. Edició virtual. Diputació de Barcelona. 15, 20 i 22 d'octubre de 2020.

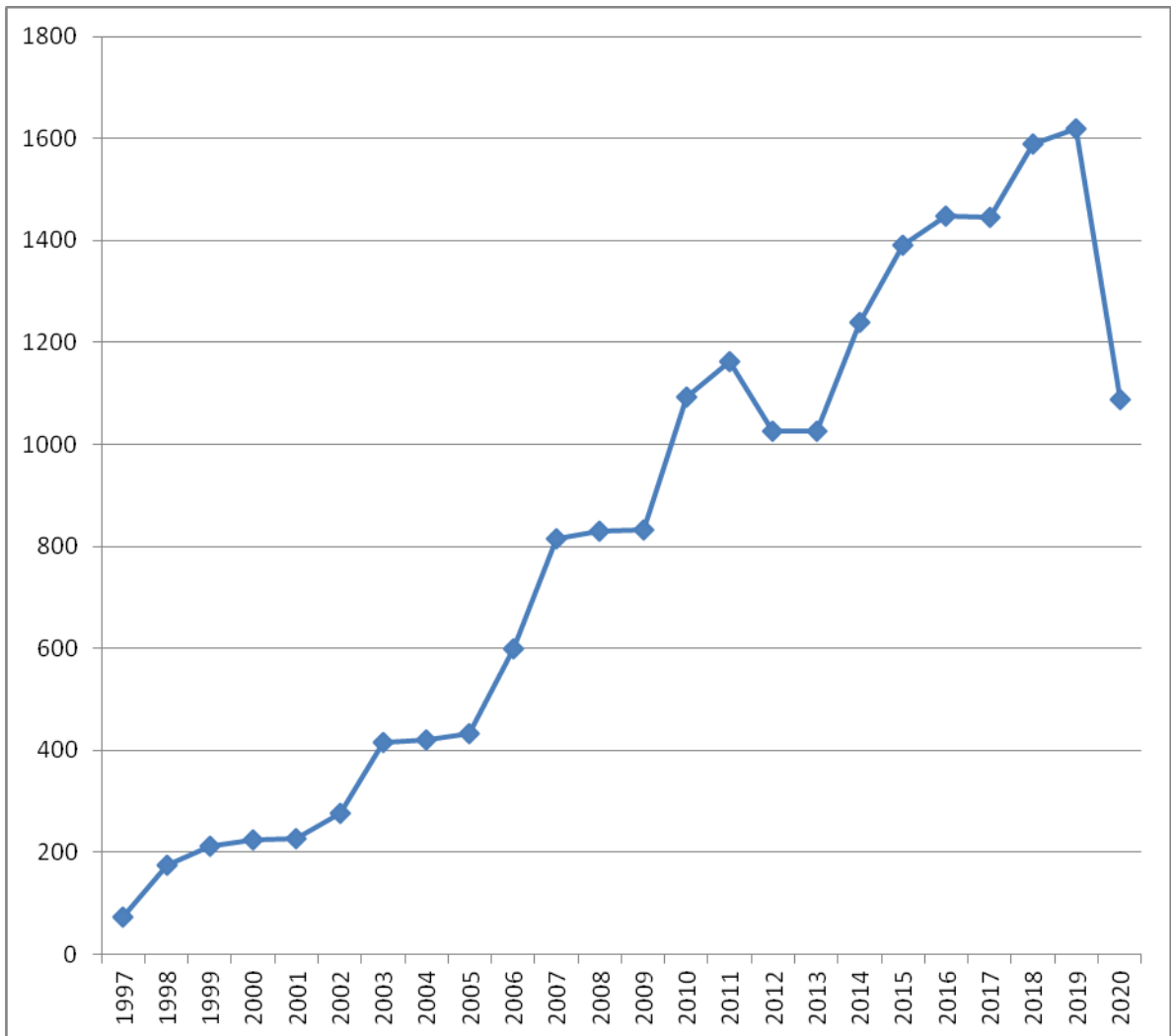
Publicacions i notícies de premsa

- Sílvia Sáiz. "La Caixa d'Estalvis de Castellar". *L'Actual*. Núm. 548. Castellar del Vallès. Del 3 al 9 de gener de 2020. P. 11.
- Redacció. "Tota "La Farga" digitalitzada". *L'Actual*. Núm. 551. Castellar del Vallès. Del 24 al 30 de gener de 2020. P. 5.
- Sílvia Sáiz. "Sant Esteve de Castellar ara fa cent anys (I)". *L'Actual*. Núm. 556. Castellar del Vallès. Del 28 de febrer al 5 de març de 2020. P. 11.
- Marina Antúnez. "Nova pista d'un castellarenc víctima dels camps nazis". *L'Actual Digital*. 23 d'abril de 2020.
- Sílvia Sáiz. "La gran crisi col·lectiva de les nostres vides". *L'Actual*. Núm. 567. Castellar del Vallès. Del 22 al 28 de maig de 2020. P. 11.
- Cristina Domene. "Donació de les restes d'una granada de mà de la Guerra Civil". *L'Actual*. Núm. 569. Castellar del Vallès. Del 5 a l'11 de juny de 2020. P. 15.

- Anunci: "Documentem la pandèmia de la COVID-19". *L'Actual*. Núm. 572. Castellar del Vallès. Del 26 de juny al 2 de juliol de 2020. P. 8.
- Cristina Domene. "Crida per documentar la pandèmia". *L'Actual*. Núm. 574. Castellar del Vallès. Del 10 al 16 de juliol de 2020. P. 4.
- Cristina Domene. "Un pas més per reparar la memòria". *L'Actual*. Núm. 582. Castellar del Vallès. Del 2 al 8 d'octubre de 2020. P. 3.
- Anunci: "Documentem la pandèmia de la COVID-19". *L'Actual*. Núm. 583. Castellar del Vallès. Del 9 al 15 d'octubre de 2020. P. 21.
- Redacció: "Donació de 800 plaques de vidre". *L'Actual*. Núm. 583. Castellar del Vallès. Del 9 al 15 d'octubre de 2020. P. 21.
- Sílvia Sáiz. "Lluís Companys a Castellar". *L'Actual*. Núm. 585. Castellar del Vallès. Del 23 al 29 d'octubre de 2020. P. 11.
- Jordi Rius. "Visitar el cementiri amb prevencions". *L'Actual*. Núm. 586. Castellar del Vallès. Del 30 d'octubre al 5 de novembre de 2020. P. 4.

L'ARXIU EN XIFRES

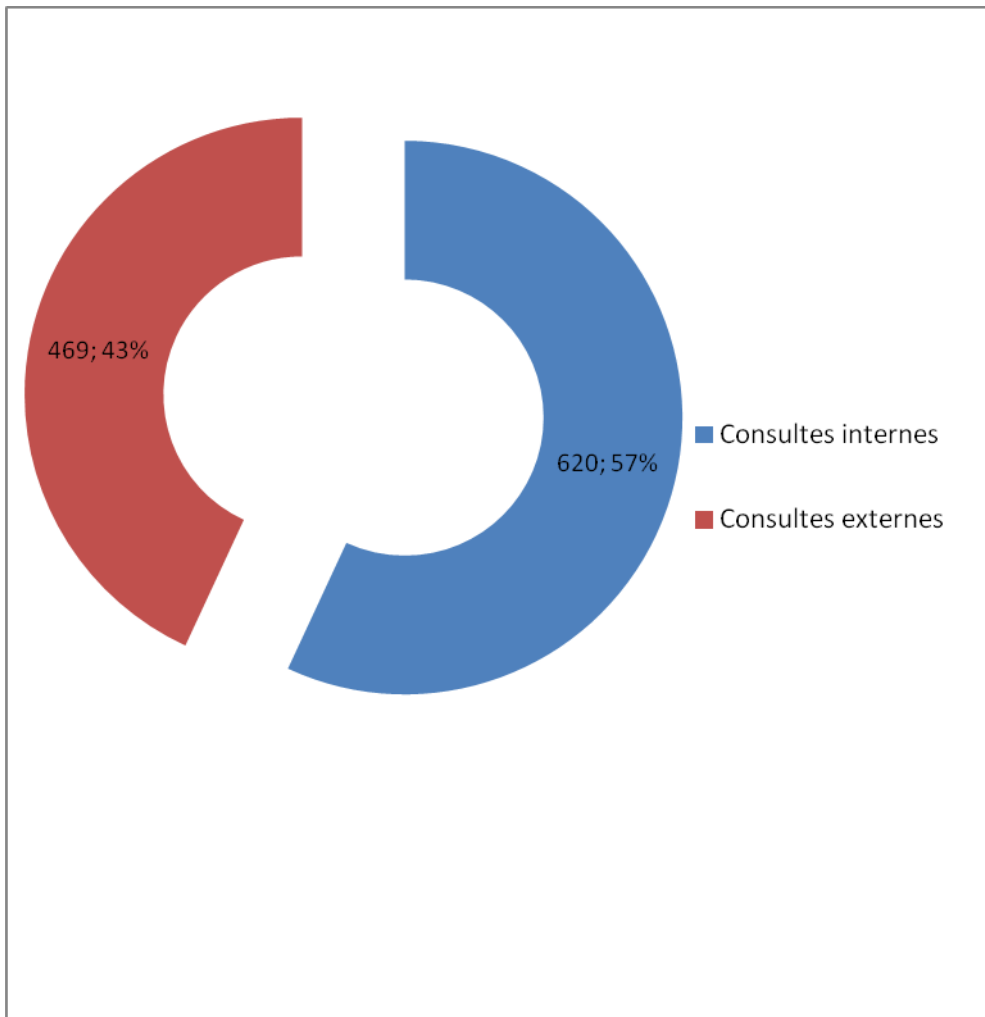
Aquest any 2020 l'Arxiu Municipal de Castellar del Vallès ha tingut un total de 1089 consultes, una xifra més baixa a causa de la crisi de la COVID-19 ja que degut al confinament domiciliari, l'arxiu va tancar les seves portes durant dos mesos i des del 19 de maig es combina el teletreball amb la presència física a l'arxiu els dies d'obertura, els dimarts i els dijous.

Evolució del nombre de consultors (1996-2020)

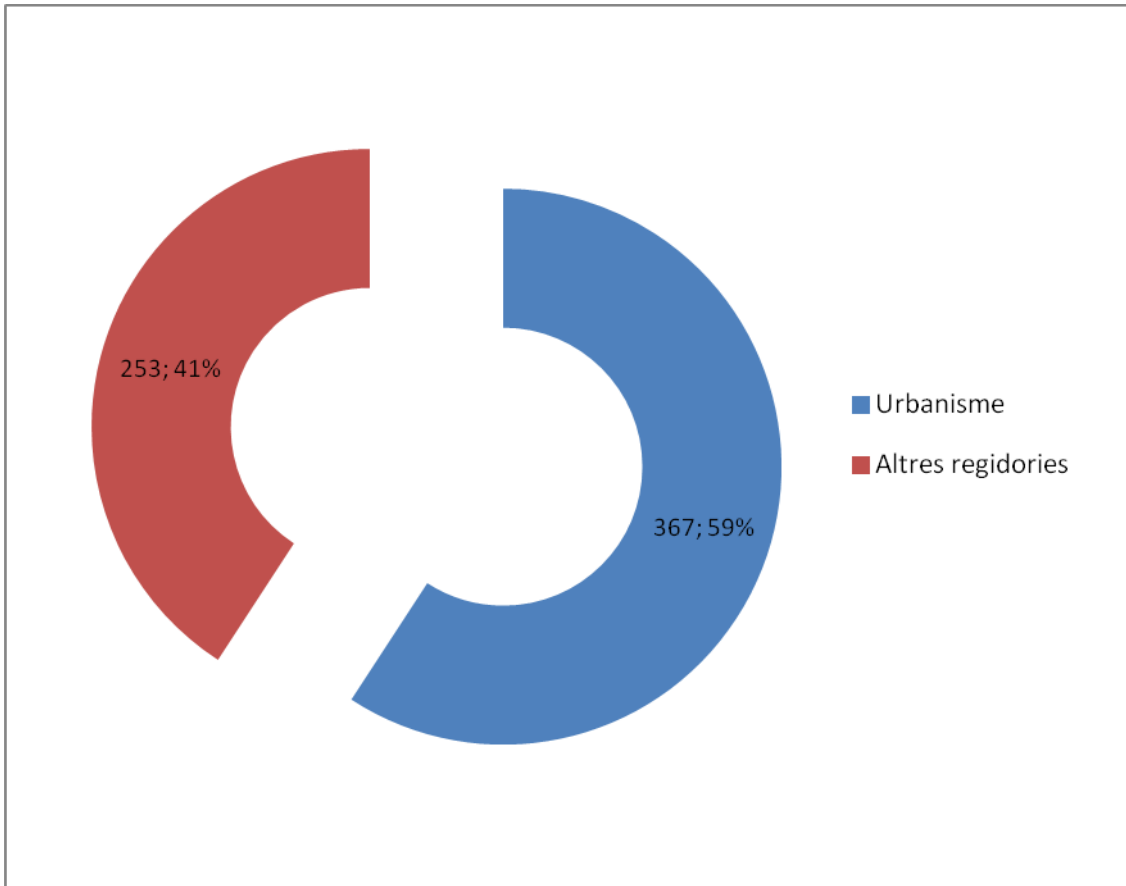
El gràfic següent exposa el nombre de consultes totals que el Servei d'Arxiu Municipal ha tingut al llarg de l'any 2020 desglossades en consultes internes, les que es demanden des del propi organisme que genera la documentació, en aquest cas l'Ajuntament de Castellar del Vallès, i les consultes externes, aquelles que realitzen directament els usuaris i consultors particulars que venen a l'arxiu.

En aquest any 2020 el nombre de consultes internes han estat un total de 620 mentre que les consultes externes han estat un total de 469.

Nombre total de consultes segregades per origen (any 2020)

El gràfic següent ens mostra les consultes internes que s'han adreçat al Servei d'Arxiu Municipal des de l'organisme productor de la documentació, l'Ajuntament de Castellar del Vallès. Com ja es va repetint any rere any s'aprecia el pes majoritari de les consultes que es realitzen des de la regidoria d'Urbanisme amb un total de 367 mentre que les consultes que realitzen el conjunt de les altres regidories municipals suposen un total de 253.

Desglossament de les consultes internes (any 2020)